 Räddningstjänsten Väst		PM19 Tillfällig övernattnig	
Upprättad: 2018-09-01 Agnes Franzén Broholm	Reviderad: 2022-10-04 Ulrika Mårebeck	Internt nr:	Giltigt t.o.m.: Tills vidare
Beslutad: 2019-03-06 Patrik Josefsson		Version: 2.0	Målgrupp: Internt och externt

Tillfällig övernattnig

Detta PM syftar till att ge en sammanställning och tolkning av lagstiftning och övriga regelverk. Dokumentet presenterar räddningstjänstens generella syn inom angivet område. Lagstiftning är alltid styrande och åsidosätts inte av detta dokument.

1 Bakgrund och syfte

Övernattnig kan tillåtas ske i lokaler som i normalfallet används för annan verksamhet. Detta kallas för tillfällig övernattnig och innebär att brandskyddet inte är dimensionerat för att det ska ske övernattnig i dessa lokaler. Lokaler som är vanliga vid tillfällig övernattnig är skolor, förskolor och idrottshallar. Detta dokument gäller därför inte hotellverksamhet eller vandrarhem som har högre krav på sig än nämnda typer av lokaler.

För att kunna nyttja en lokal till annat ändamål än vad den är dimensionerad för krävs vissa säkerhetshöjande åtgärder. Detta PM gäller för lokaler som används för övernattnig tillfälligt.

2 Lagstiftning och tolkningar

Det som anges i detta PM är utdrag och tolkningar av gällande lagstiftning och regler inom området.

Följer ni givna anvisningar uppfyller ni grundläggande krav. Tänk dock på att er egen ambitionsnivå gärna får vara högre än så. Om det inte finns möjlighet att följa reglerna i sin helhet ska kontakt upprättas med räddningstjänsten för dialog.

3 Kravnivåer

Denna information är framtagen för att kunna ge anvisningar över vad som krävs av en lokal som ska användas för tillfällig övernattnig samt vad som krävs av de som övernattar. Kraven på lokalen delas in i två nivåer:

- **Kravnivå 1** gäller för övernattnig för maximalt 30 personer.
- **Kravnivå 2** gäller för övernattnig för fler än 30 personer.

4 Lokaler

Som nämnt ovan sker tillfälliga övernattningar i lokaler som vanligtvis används i andra verksamheter, och brandskyddet är därför inte anpassat efter att sovande personer ska befinna sig i byggnaden. Därför behöver en bedömning av de tilltänkta lokalerna genomföras inför varje övernattningsnattning.

Dörrar som är brandavskiljande ska alltid vara stängda. Dessa dörrar får endast stå uppställda om de är försedda med magnetupphängning som automatiskt stänger dörren vid brand.

Om möjligt ska övernattningsnattning i markplan med utrymning direkt till det fria väljas framför övernattningsnattning på annat våningsplan.

4.1 Möblering av sovsal

Liggunderlag/sängar i sovsal ska placeras på ett sådant sätt att det finns fria gångar mellan varje grupp av liggplatser. Grupperna ska placeras på ett sådant sätt att gångarna ansluter till utgångarna i lokalen. Varje grupp av liggplatser ska ha ett minsta avstånd på 1,0 m emellan sig. Gångarna ska hållas fria från material. Tillhörigheter ska hänvisas till en särskild plats i lokalen, alternativt till särskilt rum. Se till att det inte blir för trångt i utrymmet ni använder för övernattningsnattning. Ett riktvärde är 3 – 4 m² per övernattningsnattande person.

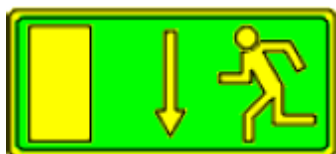
5 Utrymning

Utrymningsmöjlighet vid brand, eller annat nödläge, är alltid av högsta prioritet för er säkerhet!

Det ska finnas möjlighet att ta sig ut via minst två, av varandra oberoende, utrymningsvägar i övernattningsrummet. Det kan vara dörrar ut i det fria som finns i fasad eller som nås via korridor eller trapphus. I vissa fall kan en av vägarna ut vara via fönster, se nedan.

Utrymningsvägar och väg till utrymningsväg, till exempel korridor, ska vara försedd med vägledande markering, med symboler enligt AFS 2008:13 i form av belysta eller genomlysta skyltar, se Figur 1.

För kravnivå 2 ska utrymningsskyltarna ha belysning med batteriförsörjning vid strömavbrott.

Figur 1: Exempel på utrymningsskylt.

Utrymningsvägar ska alltid hållas fria från lös inredning, exempelvis stolar och bord, samt brännbart material, till exempel väskor och kartonger.

Dörrar i utrymningsvägen ska kunna öppnas lätt och utan nyckel. Förvaring kan ske i outnyttjade rum som är låsta eller i ena sidan av övernattningsrummet. Alla outnyttjade rum ska vara låsta och belysning i korridorer och utrymningsvägar ska hållas tänd nattetid. Uppdaterad utrymningsplan ska finnas tillgänglig.

5.1 Fönsterutrymning

Fönster kan accepteras som alternativ utrymningsväg ut till det fria. Fönster som utrymningsväg är endast tillåtet om alla som övernattar har en fysisk förmåga som tillåter detta.

Fönster för utrymning bör vara sidohängda, utåtgående och öppningsbara utan nyckel eller verktyg. Minsta bredd på fönstrets öppning får vara 0,5 m och minsta höjd på öppningen får vara 0,6 m. Därtill ska summan av fönsteröppningens bredd och höjd vara minst 1,5 m.

Om fönsteröppningens underkant befinner sig mer än 1,2 m över golvet ska det finnas en invändig trappa eller steg för att underlätta utrymningen, avståndet mellan fönstrets underkant och golvet får dock inte överstiga 2 m. Avståndet mellan fönstrets underkant och marken utanför får inte överstiga 2 m.

Fönster får användas som alternativ utrymningsväg för maximalt 50 personer. Varje enskilt fönster får räknas som utrymningsväg för maximalt 30 personer.

6 Brand- och utrymningslarm

Samtliga övernattningsrum med tillhörande utrymningsvägar, korridorer och trapphus, ska ha brand- och utrymningslarm.

6.1 Kravnivå 1

Brandvarnare kan vara ett alternativ om annat larm saknas. De bör dock vara sammankopplade med tråd eller trådlöst. Observera att även utrymningsvägar såsom korridorer ska vara övervakade med rökdetektor.

Används brandvarnare ska funktionen kontrolleras innan övernattning.

6.2 Kravnivå 2

Samtliga övernattningsrum med tillhörande utrymningsväg ska vara försedda med heltäckande automatiskt brand- och utrymningslarm enligt gällande regelverk (SBF 110). Rökdetektorer ska finnas i varje övernattningsrum, i korridorer och i trapphus.

7 Släckutrustning

Tillgång till lämplig släckutrustning är en förutsättning för att kunna släcka en mindre brand innan fara uppstår.

Släckutrustning ska vara placerad på väl synliga och lättåtkomliga platser samt uppmärkta med skylt. Avståndet till närmaste släckutrustning får inte överstiga 25 m.

8 Organisation

Det ska finnas en utsedd säkerhetsansvarig för varje övernattningsställe som dessutom finns på plats.

Den som arrangerar den tillfälliga förläggningen ansvarar helt och hållet för säkerheten.

Detta frångår dock inte lokalupplåtarens ansvar att se till att lokalen är lämplig för ändamålet. Fastighetsägaren, eller den som förmedlar uthyrningen, ska tillsammans med den säkerhetsansvarige gå igenom förutsättningar och anvisningar för brandskyddet inför övernattningen.

Det ska finnas ordningsregler uppsatta i samtliga övernattningsrum.

8.1 Säkerhetsansvarig

Nedan följer de krav som ställs på den som är säkerhetsansvarig, samt vad som förväntas av den ansvarige.

Säkerhetsansvarig ska:

- vara myndig,
- vara svensktalande, samt ha möjlighet att kommunicera på deltagarnas språk,
- ha god kännedom över använda lokaler, brandskydd och utrymningsvägar,
- ha en komplett förlägningsplan där det bland annat framgår vilka lokaler som används och antalet personer som finns i respektive övernattningsrum.

Säkerhetsansvarig ska tillse att:

- samtliga övernattande vet var återsamlingsplatsen är,
- regelbundna brandskyddskontroller genomförs, utifrån bifogad checklista, före och under övernattning,
- varje deltagargrupp informeras angående utrymning, brandsäkerhet och räddningstjänstens ordningsregler.

Vid en övernattning med kravnivå 2 ska den säkerhetsansvariga även tillse att det finns minst en vaken vakt för att säkerställa personsäkerhet och allmän ordning. Den säkerhetsansvarige ska säkerställa att samtliga utsedda vakter ges information om hur de ska agera i händelse av brand.

8.2 Information

Varje deltagargrupp ska informeras om vilka regler och anvisningar som gäller vid nyttjande av byggnaden. Det är den säkerhetsansvarige som ansvarar för att samtliga deltagare får information på ett språk de förstår.

Informationen ska minst omfatta följande:

- Utrymningsvägar
- Brand- och utrymningslarm
- Sophantering
- Uppsamlingsplats
- Brandredskap
- Ordningsregler

9 Anmälan

Anmälan ska skickas till räddningstjänst senast tre veckor innan övernattningstillfället. Detta görs på räddningstjänstens hemsida.

Har ni frågor eller funderingar är ni självklart välkomna att höra av er till oss på telefon 010-219 30 00.

Bilaga 1

Checklista inför tillfällig övernattning

- Lokalerna har kontrollerats och uppfyller kraven i räddningstjänstens information.
- Övernattningen är anmäld till räddningstjänsten.
- Brand- och utrymningslarm har genomförda vecko-, månads- och kvartalskontroller samt godkänd revisionsbesiktning.
- Utrymningsvägarna är upplåsta hela vägen ut i det fria.
- Vägledande markeringar finns och fungerar som de ska.
- Övriga lokaler som inte används av de övernattande är låsta.
- Släckutrustning finns i skälig omfattning.

Checklista under tillfällig övernattning

- Utrymningsvägar är ej blockerade, markerade med fungerande skylt och är lätt öppningsbara.
- Övernattning sker endast i angivna lokaler.
- Dörrar mellan korridorer och trapphus är stängda, alternativt uppställda med rökdetektorstyrda magneter.
- Släckutrustning finns i lokalerna och är väl markerad samt funktionsduglig.
- Korridorer, trapphus och andra utrymningsvägar är fria från stolar, bänkar och andra lösa inventarier.
- Levande ljus, öppen eld och rökning förekommer ej.
- Fungerande telefon finns för larmning.
- Återsamlingsplats vid utrymning är väl känd för alla övernattande, se lokal utrymningsplan.
- Kompletta förläggingsplaner över vilka delar som används samt antalet personer i varje övernattningsrum finns tillgängliga.
- Aktuell närvarolista finns framtagen.
- Information och ordningsregler har förmedlats till de övernattande.

Bilaga 2

Ordningsregler

1. Rökning är förbjuden i samtliga delar av byggnaden som används för övernattnig.
2. Matlagning, kaffekokning och dylikt får endast ske i för ändamålet avsedda lokaler som tillexempel matsal eller kök.
3. Stolar, bänkar och andra lösa inventarier samt packning och kläder får inte lagras i utrymningsvägar, korridorer eller trapphus.
4. Dörrar mellan korridorer och trapphus ska vara stängda och får inte ställas upp med kil eller andra föremål.
5. Levande ljus får inte förekomma.
6. Elektronik (till exempel telefoner, surfplattor, etcetera) ska inte ligga på laddning i bäddar, på kläder eller andra mjuka material. Bärbara datorer ska aldrig läggas på bäddar eller andra mjuka material då datorn kan överhettas och orsaka brand (oavsett om den ligger på laddning eller ej). Laddning ska ske under uppsikt.

